

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.изк.н Бисер Илиев Дамянов

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен *доктор*,

професионално направление 1.3. „Педагогика на обучението по ...“

научна специалност „Методика на обучението по изобразително изкуство“

Автор: Надежда Ангелова

Тема: **Обучението по шрифт и типография в графичния дизайн във висшето**

училище

Научен ръководител: проф. д.изк.н Бисер Дамянов

Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният от кандидата комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ „Паисий Хилендарски“. В комплекта са включени всички необходими документи, които са налични и изрядни.

Надежда Ангелова е завършила Художествена гимназия в Пловдив през 2000 г. Висшето си образование получава в Германия, като дипломиран дизайнер (Diplom Designer – 2010 г.) и като магистър (Master of Arts – 2014 г.) в специалност „Комуникационен дизайн“ в Университет за приложни науки Дюселдорф (HSH Düsseldorf).

През 2014 г. е хоноруван преподавател в частен колеж „Омега“ и в АМТИИ, където продължава да работи като асистент към катедра „Приложни изкуства“.

През 2016 г. е зачислена като редовен докторант към Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“.

През 2017 г. е назначена като асистент в катедра „Естетическо възпитание“ на ПУ.

Надежда Ангелова има участия в групови изложби, пърформанси и инсталации в България и Германия.

Член е на Съюза на учените в България.

Актуалност на тематиката и познаване на проблема

Представената дисертация е теоретико-експериментално изследване, разработено в 276 стр., което включва увод, три глави и заключение, списък с ползвана литература и

приложения. Библиографията включва 115 заглавия, от които 57 на кирилица и 46 – на латиница. Към дисертацията е обособено приложение в три раздела с обем 229 страници.

Съдържанието на дисертационния труд и системата от теми демонстрират ясно очертана рамка на изследването.

Актуалността на проблема в дисертацията е ясно очертана. Надежда Ангелова е добре запозната с обучението по графичен дизайн в България, което ѝ позволява да очертае предмета на изследването си и ясно да определи нерешените задачи.

Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертацията има характер на теоретико-приложно изследване. Проучени са и са анализирани основни теоретични постановки за графичния дизайн, шрифта, типографията и обучението по графичен дизайн.

Предметът, целта и основните задачи в дисертационното изследване са коректно формулирани. Използваните методи на изследване са осигурили възможността за решаване на целите, които то е поставило.

В увода са уточнени значимостта на проблема, целта и задачите на изследване, основните методи.

В първа глава са дефинирани основните понятия. Много добре са развити темите за типографията, нейните разновидности и тенденции, шрифта, особено темата за професионалните структури и позиции в графичния дизайн.

В тази част е направен преглед на учебните програми по шрифт и типография със съответните изводи. На основа на това, са коментирани важни въпроси, свързани с шрифта и типографията по отношение на обучението.

Във втора глава е представено педагогическото изследване: обект, предмет, задачи, модел на обучение по шрифт и типография. Представени са организацията и провеждането на експеримента в неговите три етапа (констатиращ, формиращ и контролен). Тук прави впечатление опитът за точно определяне на критерии, показателите и скали за измерване на оценка на резултатите в област на обучение, където точните показатели се дефинират много трудно.

В трета глава са представени резултатите от проведения експеримент: резултатите от тестирането, анкетирането и статистическите данни със съответния коментар.

На края на дисертацията са представени генералните обобщения и изводи, направени на основата на трите части на дисертацията, които биха могли да бъдат разширени.

Приложението е важна част от дисертацията. В него в три раздела са представени теоретичен материал за самоподготовка, изследователски инструментариум и резултати от проведения експеримент със 17 таблици и 9 фигури.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Докторантът представя 5 публикации по темата на дисертационния труд – научни статии, приети за публикуване в сборници с доклади и издадени от Университетско издателство „Паисий Хилендарски“, една от тях – в съавторство. В статиите са разработени въпроси, тясно свързани с темата на дисертацията. Части от статиите са ползвани в основния текст на дисертационния труд.

В една от статиите се коментира темата за графичния дизайн и практиката на графичния дизайнер. В останалите се разглеждат въпроси на обучението по графичен дизайн: специалности и учебни дисциплини в българските висши училища; иновативни информационни технологии за обучение; обучението в областта на шрифта във ВУ; дигитални игри в обучението по шрифт и типография.

Автореферат

Авторефератът, направен според изискванията за този жанр, отразява адекватно и пълно дисертацията. В него са обхванати съществените елементи от текста на дисертацията, отразени са основните резултати, постигнати в изследването и са представени основните приноси.

Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Докторантът е посочил 11 приносни момента.

Пет от тях са с теоретична значимост. Шест от приносите имат приложен характер.

Приемам изцяло приносите, цитирани в автореферата. С по-голяма тежест са два от приносите:

Осъществено е комплексно проучване на проблема за шрифта и типографията в подготовката на графичния дизайнер.

Създаден е модел на обучение по шрифт и типография, който е апробиран и е с доказана ефективност.

Лични впечатления.

Като научен ръководител на докторанта, трябва да споделя личните си впечатления от работата върху дисертацията.

Надежда Ангелова измина дълъг път по проучване на материали, свързани с темата на дисертацията, подготовка на текстове, емпирични проучвания, проучвания на документи, разработка на дисертационните текстове и провеждане на експерименти. Накратко, тя израсна, по отношение на изследователската дейност и писането на текстове.

През тези няколко години тя апробира някои от идеите си в практическото обучение по графичен дизайн със студенти от специалност „Графичен дизайн с реклама“. Това спомогна да селектира най-съществените теми и материали, свързани с нейното изследване. През изтеклия период тя неколкократно преработи текстовете от дисертацията, като една част от тях отпадна. Така в поредицата редакции дисертационният труд се усъвършенства значително, за да придобие настоящия си вид.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на Надежда Ангелова разглежда актуална тема, неразработена до този момент в България. В него Ангелова демонстрира теоретични знания и професионални умения по научната специалност, умения за самостоятелно провеждане на научно изследване, за анализ и обобщения. Дисертацията **съдържа всички необходими научни и приложни резултати**, които са принос за обучението по графичен дизайн във ВУ и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на Правилника за прилагането му.

Всичко това ми дава основание да дам своята **положителна оценка** за качествата на представените от Надежда Ангелова материали и постигнатите резултати и предлагам на Научното жури да присъди на Надежда Ангелова образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование: 1.Педагогически науки, професионално направление 1.3.Педагогика на обучението по..., научна специалност Методика на обучението по изобразително изкуство.

20.08. 2020 г.

Изготвил становището:
проф. д.изк.н. Бисер Дамянов